

Riktlinjer för stipendier vid Karolinska Institutet

Dnr 1-1367/2025

Gäller fr.o.m. 2026-10-01

**Karolinska
Institutet**

Riktlinjer för stipendier vid Karolinska Institutet

Innehåll

1. Inledning.....	4
2. Syfte.....	4
3. Stipendier.....	4
3.1 Skatteregler.....	4
3.2 Grundläggande bestämmelser.....	5
3.3 Interna och externa stipendier.....	5
3.4 Olika typer av stipendier.....	6
3.4.1 Interna stipendier för utbildning på grund- eller avancerad nivå.....	6
3.4.2 Stipendier för utbildning på forskarnivå (doktorander).....	7
3.4.2.1 Undantag för "bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprogram".	7
3.4.2.2 Undantag för "ett av Europeiska unionen finansierat program eller andra samarbeten".....	8
3.4.2.3 Skäliga stipendievillkor.....	8
3.4.2.4 Försörjningsnivå och tilläggsfinansiering för doktorander.....	9
3.4.3 Postdoktorala studier.....	9
3.4.3.1 Stipendiebelopp för postdoktorala studier.....	10
3.5 Stipendiatens försäkringsskydd.....	10
3.6 Registrering i Ladok eller som anknuten.....	11

Diarienummer	Dnr föreg. version:	Beslutsdatum:	Giltighetstid:
Dnr 1-1367/2025	1-174/2018	2026-05-26	2026-10-01 tills vidare
Beslut: Rektor		Dokumenttyp: Riktlinjer	
Handläggs av avdelning/enhet: HR-avdelningen, Arbetsrätt och arbetsmiljö		Beredning med: Avdelningen för forskningsstöd och externa relationer, Internationella kansliet och Avdelningen för utbildningsstöd, Fakultetskansli utbildning	

Revidering med avseende på:

Uppdatering i enlighet med UKÄ:s nya tolkning av 5 kap. 4 a § HF gällande möjligheten till stipendiefinansiering under hela forskarutbildningen. Översyn av övriga delar över vad gäller språk och struktur men inga andra innehållsmässiga förändringar har gjorts utöver ovanstående.

1. Inledning

Dessa riktlinjer tydliggör hur KI ska hantera frågor gällande stipendier. Stipendier är en etablerad finansieringskälla inom universitets- och högskolesektorn. Dessa regleras av skattelagstiftningen med vissa begränsningar i högskoleförordningen. Enligt skattelagstiftningen finns det två typer av stipendier:

- Stipendier för utbildning som kan ges till studenter på grund- och avancerad nivå och till doktorander för sin forskarutbildning
- Stipendier för andra ändamål som kan ges till postdoktorer

Stipendier kan utbetalas från KI eller från annan finansiär, dvs interna eller externa stipendier.

2. Syfte

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att KI har en enhetlig och korrekt användning av stipendier samt att ge vägledning till arbetsgivarrepresentanter om hur stipendier ska hanteras. Riktlinjerna ska dessutom bidra till att öka den interna kontrollen av hur stipendier används.

Riktlinjerna ska också säkerställa att stipendiater får adekvat information om de villkor som gäller vid stipendiefinansiering.

3. Stipendier

3.1 Skatteregler

Olika regler gäller för stipendier för utbildning och andra stipendier, i enlighet med 8 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL.

- Stipendier som är avsedda för mottagarens *utbildning* är skattefria.
- Stipendier som är avsedda för *andra ändamål* är skattefria, om de inte är ersättning för arbete som har utförts eller ska utföras för utbetalarens räkning, och dessutom inte betalas ut periodiskt.

För alla stipendier gäller följande:

- Det måste framstå som klart att stipendiet inte är förenat med något krav på motprestation från utbetalaren. En omständighet som talar för att stipendiet inte är förenat med krav på motprestation är att stipendiet har blivit utlyst och tillsatt i konkurrens (som motprestation räknas inte en redovisning som stipendiaten gör för att visa hur studierna med stipendiet har fullgjorts).
- Det får inte finnas omständigheter i övrigt som talar för att utbetalningen ska behandlas som något annat än ett skattefritt stipendium.

Skatteverkets bedömning av stipendier sker alltid i efterhand och om Skatteverket anser att stipendiet är lön för utfört arbete leder det till beskattning för stipendiaten och för KI.

3.2 Grundläggande bestämmelser

Stipendiater ska fullfölja sin utbildning och närvaro enligt kursplan eller studieplan. Vid misskötsel kan KI dra tillbaka beviljade, men inte utbetalda, stipendiemedel.

Statliga medel får inte användas för att finansiera stipendier. De får endast inrättas med medel från extern finansiering som skriftligen godkänt medlens användning för utbetalning av stipendium.

Vid eventuella förändrade inkomstförhållanden för stipendiaten ska både handledaren och den administrativa chefen, eller motsvarande, kontaktas. Detsamma gäller om stipendiaten avser att söka ytterligare finansiering eller uppbär lön från en arbetsgivare. Eventuella förändringar ska dokumenteras i den individuella finansieringsplanen/studieplanen.

Stipendiater förväntas följa KI:s regelverk för anställda i tillämpbara delar (såsom uppförandekod).

3.3 Interna och externa stipendier

Externa stipendier tilldelas av externa utgivare och utbetalas direkt till stipendiemottagaren.

Interna stipendier utbetalas från KI till en stipendiat och får inte utbetalas till någon som under den närmast föregående tvåårsperioden mottagit lön eller

arvode från KI. Från denna bestämmelse får undantag göras om mottagen inkomst under föregående tvåårsperiod avser:

- Inkomst av anställning understigande 1 000 kr per år
- Andra ersättningar såsom:
 - Ersättning till försöksperson i forskningen
 - Ersättning till studerande representanter i styrelse/nämnder
 - Ersättning för utfört arbete som varit av helt annan art än utbildning och forskning.

Stipendier får inte betalas ut från uppdragsfinansierad verksamhet eftersom sådana uppdrag kräver en motprestation i form av utfört arbete.

Beslut om stipendium fattas av prefekt och får inte delegeras.

3.4 Olika typer av stipendier

Interna stipendier kan utbetalas till studenter på grund- och avancerad nivå, på forskarnivå och till postdoktorer. Doktorander och postdoktorer kan, helt eller delvis, bekostas av externa stipendier.

3.4.1 Interna stipendier för utbildning på grund- eller avancerad nivå

Dessa stipendier syftar till att ge studenter på grundnivå eller avancerad nivå tidig praktisk erfarenhet av forskningsarbete för att stärka kopplingen mellan utbildning och forskning samt uppmuntra till framtida studier på forskarnivå. Stipendierna kan ges för studier inom en befintlig kurs eller för en kortare period av praktisk forskningserfarenhet (som dokumenteras genom en individuell studieplan/forskningsplan). Liksom för andra stipendier måste det göras en bedömning om medlen utgör ersättning för arbete eller inte.

Stipendierna får endast ges till:

- personer som är antagna (och registrerade i Ladok) till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid KI,
- personer som är antagna (och registrerade) till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid ett universitet som KI har samarbete med.

Stipendierna får inrättas för maximalt 12 månader, fördelat på maximalt fyra kurser/perioder. Kontrollera alltid om personen fått ersättning från KI tidigare, se punkt 3.3.

Stipendiebeloppet rekommenderas motsvara det studiemedelsbelopp som utgår från Centrala studiestödsnämnden ([CSN](#)) vid heltidsstudier.

Stipendiebeloppet beslutas för maximalt ett halvår i taget och betalas ut månadsvis.

3.4.2 Stipendier för utbildning på forskarnivå (doktorander)¹

De flesta doktorander vid KI är anställda vid KI eller hos annan arbetsgivare.

Det finns möjlighet att som doktorand vara finansierad av externt stipendium, eventuellt kompletterat med ett internt stipendium eller anställning, men det finns begränsningar i högskoleförordningen (1993:100), HF.

Till utbildning på forskarnivå får högskolan anta sökande som anställs som doktorand. Högskolan får, under vissa omständigheter, även anta sökande som har någon annan form av studiefinansiering om finansieringen kan säkras under hela utbildningen (7 kap. 36 § HF).

En doktorand vars studiefinansiering består av stipendium ska enligt 5 kap. 4 § HF anställas som doktorand senast när det enligt den individuella studieplanen återstår en utbildningstid som motsvarar tre års utbildning på heltid.

Undantag från kravet på anställning kan göras i vissa fall om det externa stipendiet lämnas inom ramen för ett bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprogram eller inom ett av Europeiska unionen finansierat program.

3.4.2.1 Undantag för "bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprogram"

Enligt 5 kap. 4 a § 1 HF är det tillåtet att finansiera doktorander med externa stipendier under hela forskarutbildningen om:

- stipendiet lämnas inom ramen för ett bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprogram,
- stipendier utgör vedertagen finansieringsform inom programmet,
- stipendievillkoren är skäliga (se nedan), och

¹ Avsnitt 3.4.2 gäller för doktorander med antagningsdatum från och med 2026-10-01.

- den antagande högskolan (dvs. KI) har full insyn i stipendievillkoren och i hur stipendiet betalas ut.

Vid KI räknas ett program vara bistånds- och kapacitetsuppbyggande om det vid tidpunkten för antagning till utbildning för forskarnivå vid KI utgår ifrån ett av länderna i OECD:s DAC-lista över länder som är behöriga för bistånd, *förutom* de som klassificeras som Upper Middle-Income Countries.

3.4.2.2 Undantag för "ett av Europeiska unionen finansierat program eller andra samarbeten"

Enligt 5 kap. 4 a § 2 HF är det tillåtet att finansiera doktorander med externa stipendier under hela forskarutbildningen om:

- stipendiet lämnas inom ramen för ett av Europeiska unionen finansierat program eller andra samarbeten,
- stipendier utgör en vedertagen finansieringsform inom programmet,
- stipendievillkoren är skäliga (se nedan), och
- krav på finansiering genom anställning blir ett hinder för den antagande högskolans medverkan.

Vid KI får utrymmet för stipendiefinansiering inom "andra samarbeten" användas endast i särskilda fall efter beslut av rektor, och då enbart inom universitetsövergripande samarbeten inom utbildning på forskarnivå.

3.4.2.3 Skäliga stipendievillkor

En bedömning måste alltid göras av om stipendievillkoren är skäliga. Detta förutsätter en insyn i samtliga villkor innan stipendiefinansieringen godkänns.

Exempel på vad som anses vara oskäliga villkor:

- Krav på återbetalning om doktoranden misslyckas med att uppnå examensmålen.
- Krav på återvändande efter examen om det är kopplat till återbetalningsskyldighet eller andra sanktioner om så inte sker.
- Krav på att lärosätet ska medverka till att doktoranden återvänder till sitt hemland.
- Krav som inkräktar på lärosätets rätt att bedöma hur utbildningen bedrivs eller examineras.

3.4.2.4 Försörjningsnivå och tilläggsfinansiering för doktorander

Enligt 7 kap. 36 § HF gäller för doktorander som finansieras med stipendier att finansieringen anses säkrad om nivån på stipendiet är likvärdigt med den lönenivå för doktorander som följer av svenska kollektivavtal efter skatteavdrag. Om doktorander ska vistas omväxlande i Sverige och i annat land gäller försörjningsnivån endast tiden då de vistas i Sverige.

Vid KI gäller att om det externa stipendiet är lägre än KI:s doktorandlönestege ska doktoranden erbjudas tilläggsfinansiering så att KI:s lägsta försörjningsnivå nås. Detta kan göras antingen genom ett KI-inrättat tilläggsstipendium eller genom en kompletterande anställning vid KI. På KI:s medarbetarportal ska aktuella försörjningsnivåer för stipendiefinansierade doktorander framgå.

Interna stipendier får även inrättas för doktorander som tilldelats bidrag från Sida, s.k. *allowance*, och för doktorander som är antagna till forskarutbildning vid annat lärosäte än KI, oavsett övrig försörjning.

3.4.3 Postdoktorala studier

Skattefriheten för stipendier till postdoktorer får bedömas enligt reglerna för stipendier till *andra ändamål*. Särskild vaksamhet ska iakttas vid inrättandet av stipendier för postdoktoral meritering då det kan vara svårt att särskilja postdoktoral meritering från utfört arbete.

KI-inrättade stipendier för postdoktoral meritering kan inrättas för utländska forskare som förlägger sin meritering i Sverige. Syftet med stipendier för postdoktoral meritering är att främja internationalisering samt bidra till forskningsmeritering efter doktorsexamen eller motsvarande.

Stipendier för bedrivande av postdoktoral meritering kan utdelas under högst två år, inom en fyraårsperiod, efter disputationen eller motsvarande. Utgångspunkten är att postdoktoral meritering sker på heltid. Både interna och externa stipendier ska utlysas och tillsättas i konkurrens. Stipendiater ska fullfölja sin utbildning och närvaro enligt kursplan eller studieplan. Eftersom postdoktorala stipendier inte får betalas ut periodiskt ska utbetalningarna ske i förskott halvårsvis.

För att vara behörig för ett postdoktoralt stipendium ska personen ha avlagt doktorsexamen eller utländsk examen som bedöms motsvara

doktorsexamen. Bedömningen görs av prefekten och ska framgå av stipendiebeslutet. Vid tilldelning av postdoktorsstipendium ska stipendiaten anknytas.

3.4.3.1 Stipendiebelopp för postdoktorala studier

Postdoktorsstipendium som utbetalas av KI kan vara heltäckande eller som tillägg till annan extern inkomst. Postdoktorers inkomstnivå rekommenderas motsvara de högsta inkomstnivåerna efter skatt i de lokala kollektivavtalen för doktorander.

Stipendiebeslutet gäller för 12 månader i taget, undantagsvis kan kortare perioder vara aktuella.

3.5 Stipendiatens försäkringsskydd

För att omfattas av arbetsbaserade förmåner (såsom föräldrapenning, sjukpenning och inkomstgrundad allmän ålderspension) ska en person ha eller ha haft en anställning med lön i Sverige. Stipendier ligger inte till grund för sådana förmåner.

För att omfattas av de bosättningsbaserade förmånerna (såsom barnbidrag och bostadsbidrag) ska en person anses bosatt i Sverige och ha sin egentliga hemvist här. Den som kommer till Sverige för att studera anses inte vara bosatt här enligt socialförsäkringsbalken.

Doktorander med stipendier har genom försäkring via Kammarkollegiet rätt till ersättning om doktorandens stipendium bortfaller p.g.a. frånvaro vid sjukdom eller föräldraledighet. Försäkringen för stipendiefinansierade doktorander gäller också om doktorandens studietid blir längre på grund av sjukdom eller föräldraledighet.

Förlängningen motsvarar frånvaroperioden, under förutsättning att stipendium inte utbetalas under den tiden, i enlighet med 1 kap. 11 c § HF.

Personer med KI-inrättade stipendier får behålla sina stipendier vid sjukdom och föräldraledighet, däremot kan inte perioderna under vilka stipendier tilldelas (12 månader på utbildning på grundnivå eller avancerad nivå, respektive två år vid postdoktoral meritering) förlängas p.g.a. sjukdom eller föräldraledighet.

Läs mer om detta på KI:s medarbetarportal under "Försäkringar".

Det bör observeras att stipendier inte omfattas av några förmåner enligt kollektivavtal såsom semester, föräldralön, sjuklön, etc. Stipendiater förväntas ha skäliga villkor i form av vila, ledighet m.m.

3.6 Registrering i Ladok eller som anknuten

KI har arbetsmiljöansvar för alla som stadigvarande vistas i KI:s lokaler. För att KI ska kunna upprätthålla ett arbetsmiljöansvar är det viktigt att samtliga stipendiater som inte är registrerade i Ladok anknyts. Detta gäller framför allt stipendiater på postdoktornivå.